

Z A P I S N I K

Sa 49. sjednice Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu održane 5. maja 2011. godine

Sjednica je počela u 10 sati i 20 minuta.

Predsjedavao je Ervin Spahić, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora: Drago Čantrić, Zoran Vukčević, Šefkija Murić, Husnija Šabović, Rifat Rastoder, Snežana Jonica, Budimir Aleksić i Koča Pavlović.

Sjednici je prisustvovala predstavnica predlagača Predloga zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika, Branka Lakočević, pomoćnica ministra pravde i Vuksan Vuksanović, savjetnik u Ministarstvu pravde.

Sjednici je prisustvovala i predstavnica NVO Akcija za ljudska prava, Tea Gorjanc Prelević.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

Za sjednicu je predložen sljedeći preformulisani

DNEVNI RED:

- usvajanje zapisnika sa 47. i 48. sjednice -

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika sa amandmanima (3) koje je Skupštini podnijela Vlada Crne Gore;

Prije izjašnjavanja o predloženom dnevnom redu, predsjednik Odbora Ervin Spahić je podsjetio, da je Vlada Crne Gore 1. aprila 2011. godine dostavila Skupštini Crne Gore Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika, a 19. aprila 2011. godine (3) amandmana na isti. Shodno članu 150 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, koji predviđa da amandman koji je podnio predlagač zakona i amandman koji je predlagač zakona prihvatio postaje sastavni dio predloga zakona i da o njemu Skupština posebno ne odlučuje, predsjednik Odbora je predložio da se Predlog zakona razmotri i o njemu odluči u cjelini uz mogućnost amandmanskog djelovanja. S tim u vezi, pitao je članove Odbora ko je za predloženi dnevni red i svi su bili saglasni.

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu predsjednik Odbora je pitao da li ima primjedbi na zapisnike sa 47. i 48. sjednice i pošto ih nije bilo usvojeni su jednoglasno.

PRVA TAČKA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika sa amandmanima (3) koje je Skupštini podnijela Vlada Crne Gore

Predsjednik Odbora Ervin Spahić je otvorio raspravu u vezi sa prvom tačkom dnevnog reda i dao riječ predstavnici predlagača Predloga zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Branki Lakočević, pomoćnici ministra pravde.

Predstavnica predlagača Branka Lakočević, u uvodnoj riječi je obrazložila razloge za donošenje Predloga zakona i ukazala da je Akcionim planom za praćenje

sprovedenja preporuka iz Mišljenja Evropske komisije, kao jedna od mjera za unaprjeđenje medijskih sloboda predviđeno utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika kojim se dekriminalizuje kleveta. Takođe je, kao jedna od mjera za unaprjeđenje antikorupcijskog i institucionalnog pravnog okvira, predviđeno i implementiranje preporuka GRECO-a iz Treće runde evaluacije, na osnovu usvojenog Evaluacionog izvještaja za Crnu Goru u pogledu inkriminacija koje su sadržane u Krivičnom zakoniku. Stoga je ovaj Predlog zakona, naglasila je pomoćnica ministra, fokusiran na ispunjavanje preporuka GRECO-a u pogledu preciznijeg definisanja krivičnih djela sa elementima korupcije i na jačanje slobode medija kroz brisanje krivičnih djela uvrede i klevete. Samim tim, naglasila je da će se ubuduće za takva ponašanja satisfakcija ostvarivati isključivo pred sudom u građanskom postupku, shodno Zakonu o obligacionim odnosima.

Tea Gorjanc Prelević, ispred Akcije za ljudska prava u svom izlaganju se osvrnula na dva predloga koje je podržala grupa nevladinih organizacija a koji se odnose na dekriminalizaciju uvrede i klevete i dopunu člana 443 Krivičnog zakonika. Ukazala je da postojanje krivičnih djela uvrede i klevete negativno utiče na slobodu izražavanja, te da javni značaj slobode govora prevazilazi potrebu za krivičnopravnom zaštitom časti i ugleda pojedinaca. Pored toga, sankciju kazne zatvora evropski standard slobode izražavanja dozvoljava samo u slučaju govora mržnje i pozivanja na nasilje. Samim tim smatra da dovoljna zaštita časti i ugleda postoji u građanskom postupku, koji treba da obezbijedi primjenu standarda iz prakse Evropskog suda za ljudska prava, uključujući i razumno ograničenje naknade štete koju je moguće dosuditi. Takođe je istakla, da je osam evropskih država do sada dekriminalizovalo klevetu i uvredu, dok je većina ostalih država prestala da primjenjuje ova krivična djela. Gospođa Prelević je sugerisala, da treba razmotriti i brisanje svih krivičnih djela iz Glave 17 Krivičnog zakonika te da je dekriminalizacija klevete i uvrede samo za novinare neprihvatljivo rješenje, iz razloga što je diskriminatorno u odnosu na ostale profesije od javnog interesa. Vezano za dopunu člana 443 Krivičnog zakonika, naglasila je da Ustav Crne Gore u članu 7 zabranjuje izazivanje ili podsticanje mržnje ili netrpeljivosti po bilo kom osnovu. Međutim, ova zabrana nije odgovarajuće primijenjena u Krivičnom zakoniku, te smatra neophodnim da se u skladu sa međunarodnim standardom zabrane diskriminacije i slobode izražavanja, proširi inkriminacija zabrane propagande mržnje i na druga lična svojstva ljudi, posebno na seksualnu pripadnost, rodni identitet i invaliditet.

Predsjednik Odbora Ervin Spahić je u svom komentaru ukazao da su članovi 125 i 126 ranije mijenjani te da se sada želi potpuno ukidanje krivičnih djela uvrede i klevete. S tim u vezi, naveo je da se preporuke Evropske komisije više odnose na poštovanje prakse Evropskog suda za ljudska prava i u tom smislu je prihvaćeno ukidanje kazne zatvora u zamjenu za novčanu kaznu. Međutim zbog visokih novčanih kazni, istakao je poslanik Spahić, više ljudi je izdržavalo kaznu zatvora ili uslovnu kaznu. Takođe je naglasio da nigdje u okruženju ne postoji dekriminalizacija klevete, osim u Bosni i Hercegovini i Velikoj Britaniji, te smatra da su ove izmjene preuranjene. Pored toga, ukazao je da postoji još jedna nelogičnost, shodno Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici i Zakonu o javnom redu i miru, koji za uvredljivi govor predviđaju kaznu zatvora. Samim tim smatra da ekonomska nezavisnost daje slobodu medijima, te da oni imaju veći uticaj od državnih organa.

Poslanik Koča Pavlović je pozdravio novo cjelovito rješenje i tim povodom želio da čuje suštinske razloge za ovakav pristup Vlade, iz razloga što bi isti mogli poslužiti kao osnov za mijenjanje člana 197. Takođe ga je zanimao stav predlagača vezano za

zaštitu novinara na zadatku i predlog predstavnika NVO vezano za dopunu člana 443 Krivičnog zakonika.

Poslanica Snežana Jonica, u svojoj riječi, osvrnula se na ispunjenje preporuka Evropske komisije, posebno ističući depolitizaciju pravosuđa i tužilaštva, antidiskriminaciono zakonodavstvo i slobodu medija. Tim povodom je postavila pitanje zašto je Vlada više puta ključno mijenjala stav u odnosu na pitanje dekriminalizacije uvrede i klevete. Takođe je, u odnosu na predloženo rešenje, iznijela stav SNP-a i ukazala da je, obzirom na karakteristike crnogorskog društva ovakvo rešenje dobro. Međutim, smatra da stalno mijenjanje Krivičnog zakonika nije dobro, iz razloga što se stvara mogućnost da se ne obrati pažnja na ostale članove koji su povezani sa članovima o kojima je riječ, te da se radi o djelimičnom rešenju što ide na štetu kvaliteta zakona. Samim tim, najavila je da će SNP imati amandmane na ovaj Predlog zakona, iz razloga što pojedine oblasti ne mogu čekati novi KZ do 2014. godine, što je potreba crnogorskoga društva i obaveza na koju upućuje Evropska komisija. Takođe, poslanica Jonica smatra da treba upotpuniti rešenja u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, što će se pokušati i uraditi amandmanskim djelovanjem.

Predstavnica predlagača, Branka Lakočević, osvrnula se na izlaganje poslanice Jonice vezano za potrebe izmjene Ustava. Tim povodom, ukazala je da je Vlada svojim Akcionim planom za ispunjenje preporuka Evropske komisije kao jednu od mjera predvidjela izradu Analize potrebe izmjene Ustava. U tom smislu, smatra da je riječ o političkopravnom aktu i da je za postupak izmjena Ustava potreban konsenzus. Iz tog razloga, Vlada je na osnovu urađene Analize i preporuka Savjeta Evrope i nakon postignutog političkog dogovora, pristupila izradi Predloga za promjenu Ustava. Međutim, kako ovaj postupak zahtijeva dvotrećinsku većinu, istovremeno se išlo na izmjenu organizacionih propisa koji nijesu vezani za ustavna rešenja, u cilju smanjenja političkog uticaja.

Poslanica Snežana Jonica je u svom komentaru ukazala na činjenicu, da je Vlada u svom Programu rada za prvih sto dana kao prvu prioritetnu aktivnost definisala pripremu Nacrta izmjena Ustava. Međutim, nakon toga se stalo samo na urađenoj Analizi potrebe izmjene Ustava i postignut je politički dogovor da treba izvršiti izmjenu Ustava u oblasti pravosuđa. S tim u vezi ukazala je da će SNP podnijeti Skupštini Predlog za izmjenu Ustava ukoliko to Vlada ne učini, iz razloga što je potrebno da se odgovorno pristupi preuzetim obavezama a u skladu sa datim preporukama.

Branka Lakočević, pomoćnica ministra pravde, ukratko je obavjestila članove Odbora da je Vlada u stalnom kontaktu sa Evropskom komisijom, čiji će eksperti od 9. do 11. maja sagledati pripremljeni Predlog za izmjenu Ustava prije nego što se uputi u skupštinsku proceduru.

Vuksan Vuksanović, savjetnik u Ministarstvu pravde, u svojoj riječi je ukazao da će pripremljeni Predlog izmjena Ustava, u junu mjesecu biti upućen na mišljenje Venecijanskoj komisiji. Vezano za razloge brisanja krivičnih djela uvrede i klevete, istakao je da je u Analitičkom izvještaju Evropske komisije sugerisano da zakonodavstvo i praksu treba usaglasiti sa praksom Evropskog suda za ljudska prava, te da su predložene izmjene izvršene u cilju jačanja slobode medija i slobode izražavanja. U tom smislu, istakao je da su u pitanju krivična djela zbog javno izgovorene riječi uvredljivog karaktera za koje se vodi krivični postupak, a da su u Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici i Zakonu o javnom redu i miru predviđeni kao prekršaji. Vezano za član 197, naveo je da nijesu intervenisali upravo u cilju zaštite porodice. Povodom pitanja poslanika Pavlovića u vezi sa zaštitom novinara na zadatku, objasnio je da na osnovu

urađene Analize, ovo krivično djelo ne postoji u uporednoj praksi izuzev zakonodavstva Ruske federacije. U odnosu na rasnu i drugu diskriminaciju, istakao je da su već bile intervencije u članu 159, te da je donijet novi Zakon o zabrani diskriminacije koji ta pitanja reguliše.

Poslanik Koča Pavlović je u svom komentaru istakao da su čl. 195 i 196 Krivičnog zakonika tretirani kao prekršaji iz razloga što ne pripadaju kategoriji društveno opasnih djela koja treba da budu propisana Krivičnim zakonikom, već da se rješavaju u drugim postupcima. S tim u vezi, sugerisao je da bi trebalo intervenisati i u članu 197 koji se odnosi na porodični život, iz razloga što bi na ovaj način u Krivičnom zakoniku i dalje ostalo sankcionisanje ovih krivičnih djela.

Poslanik Zoran Vukčević, povodom dekriminalizacije uvrede i klevete, je ukazao da je osnovni cilj koji se želi postići predloženim izmjenama obezbjeđivanje što veće liberalizacije medijske scene. Shodno tome, smatra da je sloboda izražavanja jedan od ključnih uslova za ostvarivanje svih ostalih ljudskih prava i sloboda, te da svaki građanin ima pravo da dobije istinitu informaciju, što je suština novinarstva. Takođe je naveo da je ključno pitanje koliko je Crna Gora spremna da ovakvim demokratskim institutom obezbijedi poštovanje predviđenih izmjena, tj. da li je dovoljno zadovoljenje za izrečenu klevetu samo vođenje građanske parnice. Poslanik Vukčević je pored toga istakao da nekada nije dovoljna materijalna satisfakcija, već da je veće zadovoljenje kada mediji objave demant na izrečenu klevetu i uvredu. S tim u vezi, smatra da je neophodno sagledati još jedan važan aspekt primjene ovog instituta, a to je ostvarivanje nadoknade štete u praksi, ukoliko se u parničnom postupku obezbijedi satisfakcija.

Poslanik Rifat Rastoder je izrazio svoj stav u vezi Predloga zakona smatrajući da predložene izmjene vezane za dekriminalizaciju uvrede i klevete, još uvijek nijesu dovoljno dobro pripremljene i da ih treba izučiti. Razlozi za to, po mišljenju poslanika Rastodera, proizilaze iz dosadašnje prakse, pa je izrazio dilemu da li su sada spremni uslovi za primjenu ovog instituta. Pored toga, naveo je da ni ostala regulativa u potpunosti nije usaglašena sa predloženim izmjenama, te da će do rasprave u pojedinostima, zauzeti konačan stav po ovom pitanju.

Gospođa Gorjanc Prelević je istakla da na osnovu standarda Evropskog suda za ljudska prava, kazna zatvora za javno izgovorenu riječ nije dozvoljena, iz razloga što predstavlja ograničenje slobode izražavanja. Samim tim smatra da je predloženo rešenje racionalnije za državni budžet kao i da se na ovaj način rasterećuju sudovi. Takođe je istakla da vođenjem građanskog i krivičnog postupka o suštinski istoj stvari, sud može dosuditi objavu presude. Stoga je ukazala da je revizija u krivičnom postupku nepotrebna i da je bolje skoncentrisati se na građanski postupak, što je opšta tendencija Savjeta Evrope. Navela je takođe da su predložili da se u Zakonu o medijima amandmanski djeluje na preciznije definisanje ovih standarda, iz razloga što nije predviđena dovoljna zaštita privatnosti.

Poslanik Koča Pavlović je u vezi članova 137 i 138 osnovnog zakona, koji regulišu krivičnu odgovornost stranaca, postavio pitanje da li je standard u praksi da se u ovom slučaju daje diskreciono ovlašćenje Vrhovnom državnom tužilaštvu da ono isključivo odlučuje o pokretanju postupaka.

Predstavnik predlagača Vuksanović je objasnio da se tumačenje člana 197 odnosi na lični i porodični život tj. na uži krug porodice, što je duboka intima. Takođe je naglasio da je, kao vid zaštite porodice, predviđen institut isključenja protivpravnosti. Povodom članova 137 i 138, Vuksanović je ukazao da su postojale primjedbe GRECO-a da nijesu usklađeni sa Evropskom Krivičnopravnom konvencijom o korupciji. S tim u vezi

smatra da se radi o specifičnim slučajevima, te da Vrhovni državni tužilac daje odobrenje, kao organ zadužen za gonjenje ovih krivičnih djela, s obzirom da je riječ o procesnoppravnom institutu. U tom smislu, istakao je da predviđeno rješenje nije suprotno konvenciji i da treba da ostane, iz razloga što garantuje zakonitost u postupanju, te da tužilac treba da da saglasnost kako u praksi ne bi dolazilo do mimoilaženja i nejednakog postupanja.

Poslanik Pavlović je u svom komentaru povodom člana 197 ukazao da je obzirom na dosadašnju praksu u Crnoj Gori, neodrživo rješenje kojim se predviđa mogućnost dokazivanja kada je u pitanju zaštita privatnosti porodice. Samim tim smatra da se ovakvim rješenjem samo nadograđuje krivična norma uvrede i klevete.

Tea Gorjanc Prelević je na kraju naglasila da svaka nova država članica Evropske unije mora da dostigne viši nivo standarda od prethodnih. U tom smislu je ukazala da se dekriminalizacijom uvrede i klevete i skoncentrisanjem na unaprjeđenje građanske parnice, umanjuje mogućnost greške u primjeni evropskih standarda što je dobro za Crnu Goru.

Predsjednik Odbora Ervin Spahić je predložio članovima Odbora da se izjasne o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika sa amandmanima (3) koje je Skupštini podnijela Vlada Crne Gore. Odbor je većinom glasova (5 - glasova „za“ i 2 - glasa „uzdržana“) podržao Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika sa amandmanima (3) Vlade Crne Gore i sa ove sjednice, a u vezi prve tačke, Skupštini uputio sljedeći

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA SA AMANDMANIMA (3) VLADE CRNE GORE

Odbor je u prisustvu predstavnika predlagača i većine članova Odbora, razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika sa amandmanima (3) koje je podnijela Vlada Crne Gore.

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagača i rasprave koja je vođena, Odbor je većinom glasova podržao Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika sa amandmanima (3) Vlade Crne Gore pa predlaže Skupštini da isti prihvati.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Husnija Šabović, član Odbora.

Članovi Odbora većinom glasova (1- glas „za“, 4- glasa „protiv“ i 2- glasa „uzdržana“) nijesu podržali zahtjev NVO MANS za prisustvo sjednici Odbora povodom Izvještaja Vrhovnog državnog tužioca Crne Gore o radu Državnog tužilaštva za 2010. godinu.

Sjednica je završena u 11 sati i 45 minuta.

Sekretarka Odbora
Slavica Mirković

Predsjednik Odbora
Ervin Spahić